

Er bestaat niet zoiets als 'een goede dood'

Simon Moors

Gepensioneerd psycholoog, Pellenberg

Het redactioneel commentaar 'De stille revolutie in hoe we sterven' (*DS 18 juni*) laat me niet los. Er zijn enkele woorden die me raken: 'de goede dood', 'een goed levenseinde'. Mijn mening is dat de dood altijd wreed is.

Mijn echtgenote is acht jaar geleden overleden na 6,5 jaar behandeling. Ik heb haar altijd tot in de palliatieve fase toe mogen bijstaan, maar ik kan niet zeggen dat ik weet wat het voor haar betekende. Als ik lees over 'de goede dood', dan wordt er iets woest in mij. Mijn conclusie toen was dat zowel tegenstanders als voorstanders van euthanasie meer zouden moeten zwijgen. Beide kunnen vastzitten in dogma's. Men heeft het over fysieke pijn, maar de psychische pijn is minstens zo groot. Het is niet omdat mensen van de fysieke pijn af willen dat ze 'kiezen' voor 'een goede dood', wat een horror van bedrog.

Een vriend van me die ecologie doceerde aan de KU Leuven en ook een theologische vorming heeft, vertelde me hoe de theologie zich van het dogma onttreed, terwijl hij tot zijn ontzetting moest vaststellen hoe de dogma's in zijn vakgebied de kop opstaken. Het doet me ook denken aan de filosoof Etienne Vermeersch, die meent dat alles wetenschappelijk verklaarbaar is en dat je toch vrij bent. Hij vertelt dat de evolutie de hersenen voortgebracht hebben en dat de mens daardoor vrij is. Hersenen ontsnappen dus aan de wetenschappelijke determinatie.

Wanneer we de beleving van de dood herleiden tot wat sommigen ons willen voorhouden als 'een goede dood', dan zijn de voorwaarden vervuld voor een nieuw dogma, vervreemd van de menselijke beleving. Het is ook goed de 'belangen' van de families te bekijken. Het stervensgebeuren is ook een last en men kan zich voorstellen dat sommigen daarvan verlost willen zijn. Ook dat is menselijk.

Ik moet vaak grinniken als men het heeft over het doorbreken van een taboe. Vaak gaat het dan over een taboe van het verleden en men ziet niet hoe nieuwe taboes zich installeren. Gaston Vandendriessche, destijds de grootste Freud-kenner aan de KU Leuven, herhaalde vaak mijn bedenking dat de verdedigingsmechanismen van de psychoanalyticus zich op een veel dieper niveau bevinden. En als iemand zou beweren dat hij weet wat de beleving van het sterven is, dan weet ik dat zelfoverschatting zielig kan zijn. In zijn gematigde vorm kunnen we het overlijden hoogstens als een mysterie zien en dat kunnen we dan best zo erkennen.